

Maistorovici, *Cadence en Espace* aducând în prim plan șapte episoade cu expansiune lentă. Este o lucrare compusă pentru violă și pian și aici trebuie remarcată interpretarea impecabilă și plină de pasiune a pianistei Dina Duisen. Pentru a crea acea iluzie a spațiului în transformare, lucrarea are la bază canoane care își schimbă densitatea. O altă sursă de inspirație pentru compozitor a fost genialul chitarist britanic Brian May cu ale sale cadențe cu efecte de *delay* pe care acesta le-a oferit și le oferă publicului în concertele sale electrizante de pe stadioanele lumii. De altfel, aluziile sonore la chitara electrică sunt mai mult decât evidente iar întreaga lucrare e scrisă ca o provocare pentru interpreți, fiind un adevărat tur de forță și virtuozitate. Astfel, în cele șapte episoade abstracte pe care le oferă piesa, melodia apare într-un spațiu unidimensional și suferă mai multe transformări: în spațiul larg ermetic, în spațiul deschis instabil, spațiu-timp curbat, spațiu atomizat și spații compacte pentru ca mai apoi, la final, să se întoarcă la cel unidimensional.

Într-o atmosferă de Scherzo, pe o perioadă scurtă de timp – aproximativ 8 minute – se desfășoară lucrarea următoare din program, *Steamboat Bill Jr.* a lui Magnus Lindberg, și el participant în Forumul Compozitorilor. Deși concepută pentru clarinet solo și violoncel, două instrumente prin definiție melodice, lucrarea are la bază un evident concept armonic, cu o scriitură caleidoscopică și efecte specifice muzicii spectrale, minimale și seriale.

Ultima lucrare din program îi aparține compozitorului român Dan Dediu. *Viscous Sun* este o piesă scrisă în anul 2014 special pentru cvartetul Mercury și are ca inspirație pelicula cinematografică cu același nume a regizorului Paolo Sorrentino. Ne este cunoscută admirația lui Dan Dediu pentru cinematografie și nu de puține ori

o zonă de maximă tensiune. De sesizat existența anumitor teme formale care fie se acumulează, fie se dizolvă. "O descărcare de adrenalină sonoră și totodată o infuzie de expresie frustă, sălbatic-grotescă", așa cum spune Dan Dediu.

Această lucrare a încheiat parcursul muzical al cvartetului Mercury care a dovedit o capacitate de adaptare aproape ieșită din comun. Sunt rare momentele în care unui ansamblu i se potrivesc toate piesele din repertoriu; unii sunt norocoși să aibă un singur moment de glorie într-un concert. Iată că acești patru tineri au performat astăzi cu o mare plăcere pentru muzica ce le-a fost oferită, au participat total la actul muzical, chiar dacă eu, personal, i-aș fi văzut plasați într-un alt spațiu decât Sala Radio, un spațiu care să îi avantajeze și mai mult. Din păcate, această sală a fost prevăzută concertelor din seria muzicii secolului XXI și a rămas aceeași indiferent de formația invitată.

Andra APOSTU

Filarmonica "George Enescu", Dmitry Sitkovetsky și Adela Zaharia

Înainte de 1989, în defuncta epocă centrată pe promovarea cetățeanului "multilateral dezvoltat", stagiunile românești de concerte aveau obligativitatea de a insera în programul concertelor săptămânale câte o piesă a unui autor autohton care, în general, era ancorat în perimetrul muzicii contemporane. Bucuria eliberării de orice fel de încorsetări ideologice și de inerentele frustrări generate de impunerea acestora caracteristică anilor '90 a atras însă, printre alte consecințe, și diminuarea drastică a ponderii muzicii românești în calendarul repertorial al formațiilor instrumentale. În acest context de peste un sfert de veac, în afara enclavelor constituite, în primul rând, prin intermediul înființării Săptămânii Internaționale a Muzicii Noi, apoi, ulterior, a festivalului "Meridian", și a concertelor susținute de către anumite ansambluri și individualități solistice în fața unui public alcătuit, în general, din receptori avizați, reprezentativitatea fenomenului muzical contemporan la nivelul marelui public s-a redus considerabil.

În conjunctura amintită, anul de grație 2017 a adus după sine o benefică schimbare de imagine, relaționată direct cu cea mai importantă bienală de evenimente artistice aptă de a situa Bucureștiul în postura unei indubitabile capitale a muzicii europene – Festivalul Internațional "George Enescu". Prin intermediul noului său director, Vladimir Jurovski, și a seriei de concerte inițiate anul acesta, **MUZICA SECOLULUI AL XXI-LEA**, spectatorii – sosiți, de altfel, din multe colțuri ale lumii – au avut ocazia de a se întâlni cu variate repere din componistica românească și universală contemporană iar creatorii români privilegiul de a fi apreciați nu doar de către un public numeros ci și de către comentatori de specialitate

Filarmonica "George Enescu",
Adela Zaharia, Iain Bell, Dmitry Sitkovetsky

aceasta i-a oferit idei în compoziție. Nu e singura lui sursă; de fapt, când crezi că ai "prins" un fir al inspirației lui Dan Dediu, el te surprinde cu ceva nou. Lucrarea are o densitate aparte, o textură care ne trimite cu gândul la un astru ajuns în pragul exploziei. Muzica este una plină de energie și o adevărată misiune de virtuozitate pentru pianista ansamblului, pe care aceasta o duce la bun sfârșit cu mare succes. Refrenul din registrul acut, regăsit în numeroase pasaje solistice, străbate întreaga lucrare ca un astru într-un ciclu complet de mișcare, transformându-se aproape cu fiecare apariție. Motivele de tip folcloric sunt evidente, iar întregul material sonor acumulează în continuu până într-

din afara României (prezenți în sălile de concert sau chiar ca audienți on-line).

Primul concert simfonic din această serie găzduită de studioul "Mihail Jora" a avut ca protagoniști membrii Orchestrei Filarmonicii "George Enescu" - aflată sub bagheta remarcabilului violinist-dirijor Dmitry Sitkovetsky - alături de soprana Adela Zaharia (dubla câștigătoare al unuia din cele mai prestigioase concursuri de operă din întreaga lume - Operalia) și de violoncelistul Zlatomir Fung (proaspăt laureat al celei mai recente ediții a competiției enesciene). Slalomul printre stiluri și expresii componistice personalizate a avut ca jaloane partituri semnate de George Balint (*Telos*), Arvo Pärt (*Fratres*), Iain Bell - (*Scena nebuniei* din opera *A Harlot's Progress*), Rodion Șcedrin (*Parabola concertantă* pentru violoncel, orchestră de coarde și timpani și *Concertul nr. 5 pentru orchestră - Patru cântece rusești*).

Condușă cu economie de gesturi precis ordonate de către Dmitry Sitkovetsky, orchestra a reliefat dezinvolt un caleidoscop dinamic cu multiple conotații semantice. Prima audiție absolută a celei de a doua versiuni orchestrale a piesei *Telos* de George Balint (dedicată compozitorului și profesorului Ștefan Niculescu) a dezvăluit o arhitectură evolutivă amplă, cu alură epică, o acumulare tensională la confluența dintre sintaxe rezolvată printr-o ascensiune eterică. Lucrarea *Fratres* a lui Arvo Pärt a pus în valoare virtuozitatea solistică a violinistului Sitkovetsky și temperamentul său artistic ce sondează în profunzime "carnația" stilistică a partiturilor abordate. Cel mai emoționant moment al după-amiezii l-a constituit, însă, interpretarea pasională conferită de către Adela Zaharia ariei *Moll's a'cold* - *Scena nebuniei* din opera *A Harlot's Progress*, metamorfozată într-o arzătoare descătușare a sentimentelor pe fondul unei tehnici vocale fără cusur, evoluție demnă de oricare din prestigioasele scene de concert ale lumii.

Cele două partituri ale lui Rodion Șcedrin incluse în partea a doua a programului au conturat portretul unui compozitor eclectic, oscilând între o tipologie pur neoclasică și agrementarea acesteia cu influențe polistiliste. Analizându-i minuțios potențiala traiectorie a curbelor de expresie, tânărul Zlatomir Fung a investit *Parabola concertantă* pentru violoncel, orchestră de coarde și timpani cu forța de sugestie specifică unui demers solistic de amplă respirație în jurul căruia gravitează acompaniamentul orchestral. În fine, acumulările dramatice supradimensionate, de filiație tradițională, proprii *Concertului nr. 5 pentru orchestră* (comisionat de BBC în 1998 pentru a fi interpretat, în cadrul stagiunii **Proms**, sub bagheta aceluiași Dmitry Sitkovetsky), au reflectat din plin bucuria instrumentiștilor de a se conecta interpretativ la esența unei spiritualități culturale unice ca sensibilitate și grandoare expresivă, precum cea rusă. Felicitări pentru Dmitry Sitkovetsky, Adela Zaharia, Zlatomir Fung și, evident, pentru Orchestra Filarmonicii "George Enescu", tuturor celor care au dorit și au reușit să transforme acest prim contact al publicului de festival cu seria **MUZICA SECOLULUI AL XXI-LEA** într-un incontestabil eveniment artistic!

Loredana BALTAZAR

Accesibilitate și originalitate

Am remarcat de multe ori că atunci când cineva scrie despre un concert de muzică contemporană, se concentrează aproape exclusiv asupra lucrărilor cântate și acordă prea puțină atenție interpreților, aceștia fiind de multe ori doar nominalizați la sfârșit. Cu toții știm cât de importantă este interpretarea muzicii noi, deoarece aceasta nu are repere în mintea și urechea ascultătorului. Tocmai de aceea voi începe prin a afirma *admirația și respectul* meu pentru interpreții concertului din 10 septembrie, parte a ciclului "Muzica secolului XXI" din cadrul Festivalului „George Enescu”. Am admirat energia și profesionalismul fiecărui muzician în parte din orchestra Filarmonicii „Moldova” din Iași, condusă de Adrian Petrescu, prim oboist al Filarmonicii "George Enescu", dar și pasionat

dirijor în ultimii ani. Emoția, plăcerea și energia interpretului sunt cele care cuceresc imediat publicul și-l conving să urmărească cu interes discursul muzical. Desigur că opera muzicală este importantă, dar aceasta trebuie pusă în valoare prin intermediul interpreților. Admirația mea a fost cu atât mai mare cu cât în concertul respectiv au fost prezentate publicului patru lucrări foarte solicitante, aparținând unor compozitori din generații și culturi geografice diferite.

Fiind eu însămi compozitor, nu doresc să fac judecăți de valoare asupra muzicilor cântate, las această sarcină pe umerii muzicologilor. Fiecare compozitor are dreptul să scrie ce-i place, în funcție de sensibilitatea, gustul și talentul său. Dar voi nota totuși câteva considerații personale legate de *accesibilitate și originalitate*, gânduri care mi-au venit în minte în timpul audiției. Dacă accesibilitatea este o *condiție a percepției* muzicale (având în vedere că scriem pentru oameni, pentru un public alcătuit din muzicieni și nemuzicieni, iar fiecare dintre aceștia are propria sa percepție în funcție de cultura sa muzicală), originalitatea este condiția *obligatorie* a creației: fără ea, rezultatul muzical se concretizează în pașise stilistice, în muzici care nu prezintă niciun interes, lipsite de personalitate.

În concertul din 10 septembrie, raportul dintre accesibilitate și originalitate a fost diferit de la o lucrare la alta. Lucrarea scrisă de cel mai tânăr compozitor din concert, **Nimord Borenstein** din Israel/Anglia (născut în 1969) a fost poate cea mai accesibilă, cu armonii simple,